

# 100 nebo 127 let Zemědělského muzea?

**Název emise: Národní zemědělské muzeum – 100. výročí založení**

**Den vydání:** 19. září 2018

**Hodnota:** 27 Kč; č. 997 (ČP)

**Rozměr známky, obrazu:** 40 x 23 mm

**Výtvarný návrh:** Josef Dudek

**Rytec:** Bohumil Šneider

**Druh tisku:** OTr+HT

**Papír:** fil-an-OF; **Tisk:** PTC Praha

**Tisková forma:** 2x 50

**Náklad:** 1 mil.

**Tisk FDC:** OTr v barvě **černozeleňé**; PTC Praha; **Náklad:** 3.300

Obě čísla platí – a oba roky založení (1891 i 1918) jsou připomenuty na našich poštovních známkách. Shodou okolností to vím určitě, protože toho prvního jsem si s radostným údivem povšiml už v roce 1981, kdy vyšla nenápadná jednorukonová známka Poř. č. 2088 k 90. výročí Zemědělského muzea, o níž jsem se dozvěděl z tehdejšího časopisu Filatelie, který jsem jako zapálený filatelista samozřejmě odebíral.



Taková instituce existuje?, překvapila mě. Byl jsem tehdy čerstvým zemědělským inženýrem a rozhlížel se po místě, kde bych své právě nabyté vzdělání nejlépe uplatnil. Působení v kulturní instituci by mě lákalo, ale když jsem zjistil, že muzeum sídlí na zámku Kačina až za Kutnou Horou, dal jsem přednost Zemědělskému nakladatelství na pražském Václavském náměstí. I tam jsem ale měl příležitost se o spletité historii muzea leccos dozvědět.

Jeho počátky se vztahují k Jubilejní výstavě v roce 1891, o níž tak krásně psal Svatopluk Čech v posledním svazku své trilogie o Matěji Broučkově. „Zemědělské“ exponáty z této výstavy se staly součástí zemědělského oddělení Národopisného muzea. Na den přesně měsíc před vyhlášením samostatného československého státu – tedy 28. září 1918, na svatého Václava – byl v Praze založen spolek České zemědělské muzeum, který se po vzniku republiky přeměnil na *Československé zemědělské muzeum, ústav pro studium a povznesení venkova*. Nová instituce našla za první republiky přirozenou podporu u vlivné agrární strany, dokonce jí na sklonku 30. let byla postavena velká funkcionalistická budova na Letné, hned vedle Muzea technického. Té si ale Zemědělské muzeum neužilo, protože ji vzápětí zabrala německá armáda. Po válce jí sice získalo zpět, ale po únorový režim dal v roce 1950 přednost projekčnímu ústavu, a tak zemědělské sbírky zůstaly rozestěhované do řady objektů v Čechách, na Moravě i ve Slezsku. Tento stav trval až do roku 1994, kdy muzeum svou pražskou budovu získalo zpět a započalo s jejími úpravami. Řada mimopražských působišť mu přitom zůstala, takže svou činnost nyní vyvíjí na sedmi místech po celé republice!



Centrum je v Praze na Letné a je třeba říci, že jde o místo prominentní, s nádherným výhledem na město ze střechy budovy. To je ale jen bonus pro návštěvníky, protože těžiště muzea je samozřejmě v jeho sbírkotvorné, badatelské a výstavní práci. I k té je ale střecha využívána – je zde totiž umístěna zahrada s expozicí Život, se včelími úly, bylinkovými záhony, ovocnými stromky a keři, je tu i trávník k posezení nebo na piknik. Muzeum jejím prostřednictvím klade návštěvníkům otázku – jaká může být vlastně budoucnost zemědělství v nejbližších desetiletích, kdy mají snad až dvě třetiny lidstva žít ve městech? Přestěhuje se s nimi do měst i jeho část? Doplní nebo dokonce nahradí vertikální podoba pěstování rostlin klasická pole?

Dalším atraktivním tématem je gastronomie, které je věnována jiná část expozice – v muzeu je dokonce gastronomické studio, v němž jsou pořádány kurzy vaření pro návštěvníky. A to jsou jen dvě z mnoha témat, jimž se muzeum věnuje ve svých expozicích v jednotlivých místech, kde má sídlo a pobočky. Podrobné informace o nich získáte snadno na jeho hezky vedeném webu [nzm.cz](http://nzm.cz). Když tuto webovou stránku navštívíte, zjistíte, jak bohatě muzeum žije, kolik pořádá akcí, které určitě stojí za návštěvu, a možná i jak nečekaně blízko od vašeho bydliště některá z jeho poboček působí.

Nová známka však bohužel nic z toho nepředstavuje – historii muzea, jeho současnost, dokonce pořádně ani tu jeho pražskou budovu ne! Nerad to říkám, ale je nudná, prvoplánová, jako by nad tématem autor ani pořádně nepřemýšlel. Muzeum přece není jen barák a jeden exponát! V mých očích prostě promarněná příležitost...

Lepší to není ani na obálce dne vydání: Navršené potraviny a nápoje v její kresebné výzdobě by – složením i výtvarnou podobou – byly snad vhodné v případě propagace protektorátní výstavy zotavení a pohostinství, ale v souvislosti s moderním muzeem, které se zabývá budoucností tohoto oboru? Byl se v něm autor vůbec



podívat? Nelíbí se mi ani razítko, v němž místo podivného klasu (vypadá jako kus rybí kostry) mohlo být raději logo muzea v podobě stylizovaného dožínkového věnce (svým tvarem by se navíc pro razítko hodilo).

Vše právě vyřčené je přirozeně jen můj subjektivní názor. Oddělení známková tvorba GŘ České pošty samozřejmě dohlédlo, aby autor podobu emise s muzeem podrobně konzultoval – a na jejím slavnostním

představení jeho generální ředitel Milan J. Půček vyjádřil se známkou i obálkou dne vydání velkou spokojenost. A protože jde o připomenutí jubilea jeho organizace, je to nakonec vlastně nejdůležitější.

Na okraj ještě obecný povzdech nad nominální hodnotou, protože bych nejraději všechny příležitostné známky viděl jako „A“, aby je bylo možné co nejvíce využívat v běžném poštovním provozu (v řadě zemí, jimž bychom se v mnoha směrech chtěli přiblížit, to tak je).

Vše, co jsem napsal, mě mrzí i z dalšího důvodu. Znáмка byla vytištěna rotačním ocelotiskem kombinovaným s vícebarevným hlubotiskem, tedy technikou, která je pro značnou část naší známkové tvorby typická. Co bylo, ale už nejspíš brzy nebude... Vzhledem ke klesajícím nákladům známek jejich tradiční výrobce pražská Poštovní tiskárna cenin uvažuje v brzké době tento druh tisku opustit a stroj Wifag 3 odstavit. Loučení s touto slavnou kapitolou polygrafické historie v našem oboru je nejspíš neodvratné, ale já jsem si představoval, že proběhne slavnostněji a zdařileji, než jak máme příležitost vidět na příkladu dnešní emise. Té přitom z tiskařského hlediska nejde nic vytknout – a o to je celá věc smutnější...  
FB